

Boerenzwaluwen, Reacties!

Naar aanleiding van het artikel "Trek en overwintering van Nederlandse Boerenzwaluwen" in het vorige nummer van OHV zijn een tweetal reacties binnengekomen die we hierna afdrukken.

In een artikel genaamd "Trek en overwintering van Nederlandse Boerenzwaluwen (*Hirundo rustica*)", (OHV juni 1992, nr. 67) schrijft Bennie v.d. Brink op pag. 8 over het grote aantal Boerenzwaluwen dat in de jaren 70 in Nederland werd geringd. In het begin van de jaren 80 daalde dit aantal echter snel.

V. d. Brink verklaart dit als volgt: "Na enkele jaren zakte bij de meeste ringers blijkbaar het enthousiasme waarna de aantallen weer daalden". Het lijkt nogal speculatief deze daling van het aantal geringde Boerenzwaluwen te verklaren uit het afgenomen enthousiasme van de ringers. Wanneer men hieromtrent zekerheid wil hebben zal bij de betreffende zwaluwenringers navraag moeten worden gedaan.

Een meer plausibele verklaring lijkt mij dat de stand van deze soort in het begin van de jaren 80 enorm is achteruitgegaan. De Atlas van de Nederlandse Vogels vermeldt hierover het volgende: "Over recente veranderingen in de stand is weinig bekend; systematische tellingen ontbreken helaas. Op grond van mededelingen van boeren moet de soort sterk achteruit zijn gegaan."

Ieder, die wel eens op boerderijen rondkeek en -kijkt, zal dit kunnen beamen. V. d. Brink weet dit natuurlijk ook. In OHV, mrt 1992, nr. 66, schrijft hij: "In de laatste decade is een enorme achteruitgang geconstateerd bij een groot aantal in tropisch Afrika overwinterende vogelsoorten. De Boerenzwaluw is een van de soorten die hierdoor ernstig getroffen is".

D. Westra

Kanttekeningen bij het artikel "Trek en overwintering van Nederlandse Boerenzwaluwen" door Bennie v/d Brink, gepubliceerd in Op het Vinketouw nr. 67, juni 1992.

Paul Herroelen.

In de tekst over de Boerenzwaluw in "Vogels in Vlaanderen" worden 157 ex. teruggemeld uit Afrika, bijna het dubbele van de Nederlandse cijfers. Hierbij valt op dat er een grote overeenkomst bestaat tussen de Nederlandse en Belgische gegevens, te rekenen vanaf Ivoorkust.

In de periode 1950 - 1960 heb ik 9 jaar verbleven in Zaïre in de Evenaarsgordel, een stuk van de Evenaarsprovincie gelegen tussen 2° NB en 2° ZB, en er 110 ex. verzameld van september tot april (alle in Mus. Tervuren). Mijn conclusies kunnen als volgt geformuleerd worden:

1. Het is nodig onderscheid te maken tussen adulte vogels en 1e-jaars/2e-jaars vogels, die zich verschillend gedragen: bij 1ej/2ej kan de vleugelruï tot 6 weken later beginnen; ze vertrekken later uit Afrika en passeren tot in juni via de centrale en oostelijke Middellandse Zee.

2. De herfsttrek in de Evenaarsgordel duurt tot in de 1e helft van december; vanaf de 2e helft wordende Boerenzwaluwen opnieuw talrijker. Vanaf de 2e helft van januari is er opnieuw trek. De scheiding tussen overwintering (dec-feb) en voorjaarstrek (maart-juni) is dus erg kunstmatig.

3. In alle maanden (sept-april) heb ik vogels gevonden met en zonder onderhuids vet, maar ik weet nog niet of dit vet gebruikt wordt om goed te ruïen of opgestapeld wordt bij het begin van de trek.

4. Twee overwinteringsgebieden acht ik niet bewezen, ook omdat er nog geen meldingen zijn uit de Sahara.

5. Regenwoudzones worden niet gemedend: de Evenaarsgordel telt brede rivieren, open plekken, plantages, grote dorpen enz., waar de vogels overwinteren (het minst talrijk in de eerste helft van december) (13 ex. verzameld in december, 18 ex. in januari) en zich vermengen met Oeverzwaluwen, Steppevorkstaartplevieren, Bijeneters, Scharrelaars, Gierzwaluwen en Afrikaanse zwaluwen die ook op insecten jagen.

6. De concentratie van meldingen in Zaïre (7 uit Nederland, 9 uit België) is mogelijk te verklaren door de belangstelling die blanken

hebben voor een bekende Europese soort; dit geldt trouwens ook voor de Ooievaar.

Literatuur:

Herroelen P. 1957, 1959. Over de broedbiologie van de Boerenzwaluw. *Giervalk - Gerfaut* 47: 115-126, 265-278; 49: 11-30.

Herroelen P. 1960. De rui van de Boerenzwaluw in Belgisch Congo. *Giervalk - Gerfaut* 50: 87-99.

Herroelen P. 1989. Boerenzwaluw *Hirundo rustica* pp. 274-275 "Vogels in Vlaanderen", Voorkomen en verspreiding. Bornem, I.M.P.

